

Vlaams Instituut voor de Zee vzw
Flanders Marine Institute

Wetenschappelijke Commissie
14 oktober 2021

Bijlage 1

Verslag wetenschappelijke
commissie 18 juni 2021

Wetenschappelijke kerngroep 18 juni 2021 – 14:00 online

<https://zoom.us/j/91806638946?pwd=OXk1eG92bEJHSEFyS1g2OXZqcWd4QT09>

Aanwezig fysiek op VLIZ: Colin Janssen, Jan Mees, Jaak Monbaliu, Tom Lenaerts, Karolien Van Puyvelde, Bart Sonck, Tina Mertens

Aanwezig online: Gilbert Van Stappen, Marc Kochzius, Roger Dijkmans, Marnix Pieters, Gert Verreet, Gert Jan Weltje, Ann-Katrien Lescrauwaet, Nancy Fockede (verslag)

Verontschuldigd: Marleen De Troch, Maurice Hoffmann, Patrick Meire, Filip Meysman, Frank Mostaert, Hans Polet, Didier D'hont, Filip Volckaert, Natalie Beenaerts, Gudrun De Boeck, Bart Deronde, Eric Stienen, Erik Toorman, Peter Troch, David Van Rooij, Toon Verwaest

De bijlagen van dit verslag kunnen gedownload worden via <http://www.vliz.be/docmanager/> (enkel toegankelijk met uw eigen e-mail en wachtwoord. U kunt uw wachtwoord instellen via [deze procedure](#))

1. Goedkeuring agenda en eventuele bijkomende punten vanwege de leden

De agenda wordt goedgekeurd, zonder bijkomende punten toe te voegen.

2. Verslag vergadering kerngroep van 12 maart 2021: goedkeuring en overlopen actiepunten (Bijlage 1)

Opvolging actiepunten vorige vergadering:

-> ACTIE: VLIZ maakt een analyse op van de deelnemers van de VMSSD en deelt deze met de leden van de Wetenschappelijke kerngroep

- Inschrijvingen: 538
- Nationaliteiten: 25 (449 " België, 21 " Nederland, 15 " Brazilië, 8 " Portugal, 7 " Spanje, 6 " Dominicaanse Republiek, 5 " Duitsland, 4 " Italië, 3 " Griekenland, 2 " India, Noorwegen, Verenigd Koninkrijk, 1 " Canada, Colombia, Denemarken, Frankrijk, Ierland, Israël, Litouwen, Mexico, Pakistan, Roemenië, Singapore, Turkije en Zuid-Afrika)
- Continenten: Europa: 506, Zuid-Amerika: 16, Noord-Amerika: 8, Azië: 5, Afrika: 2
- Diploma: 12 in bachelor-opleiding, 145 in master-opleiding, 32 bachelors, 215 masters, 108 PhD's, 26 andere
- Sector: 464 kennisinstellingen, 35 overheid, 27 bedrijven, 12 andere (kustgidsen, vzw's, pers)

-> ACTIE: DORA declaration agenderen op Open Wetenschappelijke Commissie december 2021

Dit agendapunt wordt opgenomen op de agenda van de klankbordgroep-vergadering van 10 december. Ondertussen heeft VLIZ haar aanvraag ingediend en wacht ze op een finale goedkeuring.

-> Geen actiepunt maar wel een vraag door Marleen De Troch gesteld tijdens vorige meeting:

Kan het VLIZ helpen bij het verspreiden van nieuws vanuit de academische wereld, bv. via sociale media. Een kant-en-klare tekst om op te nemen in projectvoorstellen zou van pas komen. Jan Mees vermeldt een aantal vaste kanalen waarmee VLIZ naar de buitenwereld communiceert en waarin ook nieuws van derden kan worden opgenomen (bv. Testerep magazine). Het VLIZ bekijkt in welke mate het een standaard beschrijving kan voorbereiden om de participatie in projecten met betrekking tot wetenschapscommunicatie te omschrijven.

Antwoord:

- VLIZ Wetenschapscommunicatie staat open voor een nieuws van derden, en neemt dit graag op in zijn 'Nieuwsgaring'; wat er vervolgens mee gebeurt volgt dezelfde beoordelingscriteria als eigen VLIZ-nieuws binnen een wekelijkse redactie.
- Een vaste tekst voor proposals lijkt moeilijk en weinig zinvol; wel is de afdeling Wetenschapscommunicatie van het VLIZ bereid telefonisch te adviseren wanneer dergelijke vragen zich voordoen.

Het verslag van de vergadering van 12 maart 2021 wordt door de aanwezigen goedgekeurd.

3. Overlopen en rondvraag informatieve bijlagen (Bijlage 2)

Jan Mees licht de informatieve bijlagen toe en vermeldt enkele evenementen, projecten en publicaties.

De lijst van evenementen is omwille van corona niet zo uitgebreid als anders. Wel organiseerden we seizoenaal VLIZ-webinars rond diverse thema's. De VLIZ-ledendag zal in september 2021 mogelijks wel fysiek kunnen doorgaan. Op 28 november 2021 is er terug de Dag van de Wetenschap met een interactief programma op het Marien Station Oostende en hopelijk ook op het schip RV Simon Stevin (tbc). VLIZ co-organiseerde van 14-16 juni 2021 de EMODnet Open Conference, met een grote zichtbaarheid in Europa. Afgelopen week was er ook de eerstesteenlegging van de uitbreiding van het Marien Station Oostende in aanwezigheid van minister Hilde Crevits en de officiële ingebruikname van de zeewaterleiding. Vanaf 28 juni loopt op het VLIZ ook een twee weken durende grote intercalibratie-oefening voor ICOS, het Europese observatienetwerk voor CO₂- en methaanmetingen in zeewater.

VLIZ heeft momenteel 62 projecten lopende, waaronder vrij veel nieuwe projecten. Jan mees licht er enkele uit:

- (nr.2) Acoustic ecology of pelagic fish communities (APELAFICO) is een interdisciplinair onderzoek naar het inzetten van onderwatergeluid om pelagische vissen in windparken op zee te localiseren. Een project dat gefinancierd wordt vanuit NWO in Nederland, en waar voor VLIZ de acoustische onderzoekers van het Marine Observation Centre (MOC) betrokken zijn.
- (nr.6) BioGeochemical PARTicle interactions and feedback loops on the Belgian Continental Shelf (BG-PART) is een nieuw goedgekeurd BRAIN-project, gefinancierd door de Federale overheid. VLIZ onderzoekt er in welke mate begrazing en bacteriële afbraak de productie van mariene gels door fytoplankton beïnvloeden. Er loopt momenteel een procedure voor de aanwerving van een PhD-student.
- (nr.7) Blue Accelerator: er wordt hard gewerkt om het platform operationeel te krijgen.
- (nr.9) Dumpsites of Munitions (DISARM): FWO-project waar men voor de Paardenmarkt-dumpsite via een geïntegreerde wetenschappelijke aanpak kijkt waar de kennishiaten zitten voor de verdere plannen met de site. In maart 2021 is er een succesvolle survey met RV Simon Stevin gebeurd om stalen te verzamelen op de site. Momenteel loopt er een aanbestedingsprocedure voor gerichte boringen om omgevingstalen in het sediment te verzamelen rond/op de site (voorjaar 2022). Het VLIZ-bestuursorgaan wil regelmatig geïnformeerd worden over dit project vanwege de grote aansprakelijkheid en procedures. Extra budget wordt voorzien door de Federale overheid.
- (nr.29) EMODnet-Biology IV: VLIZ is de 4de fase gegund voor het verzorgen van het biologisch portaal van dit pan-Europees netwerk. De volgende 3 jaar zullen we de doorstroming van gegevens van de biologische biodiversity data holders in Europa naar centrale systeem coördineren.
- (nr.32) Fisheries Innovation for sustainable SHared INTERchannEL resources (FISH_INTEL) is een nieuw Interreg-project rond het zenderen van vissen, waarin VLIZ verantwoordelijk is voor het taggen van vissen en het datamanagement.
- In (nr.41) krijg je een update over het VLIZ Marine Robotics Centre. Er leeft een perceptie in de wetenschappelijke wereld dat dit centrum al volledig operationeel zou zijn. Maar weet dat de aangekochte toestellen nog steeds niet finaal opgeleverd zijn. Momenteel lopen nog de *sea acceptance* testen van deze toestellen (lukken niet altijd; cf. voorjaar 2021). Om deze *on the shelf* aangekochte toestellen te kunnen inzetten in de Noordzee/Atlantische Oceaan zijn aanpassingen noodzakelijk, die dan weer moeten getest worden. Dit alles vereist heel wat voorbereiding, gespecialiseerde ad-hoc engineering, en tijd voor opbouw van kennis en ervaring. Op termijn zullen deze toestellen aangevraagd kunnen worden door de wetenschappelijke wereld, maar vooralsnog vraagt VLIZ nog even geduld te oefenen. Let wel: in tegenstelling tot het aanvragen van scheepstijd op RV Simon Stevin, zal het inzetten van mariene robotica toch steeds in partnerschap van een project i.s.m. VLIZ moeten gebeuren.

- (nr. 45) OVAM/Fostplus - Nulmeting plastic flux 2021. VLIZ coördineert dit nieuwe project rond plastic debris en heeft hierin als subcontractanten UAntwerpen, KU Leuven en UGent.
- (nr.47) Vislooduitfasering gefinancierd door FOD leefmilieu. Het project zoekt naar alternatieven voor het vervuilende vislood in de hengelsportvisserij.
- (nr.50) PROspection for BIOactive compounds in the North Sea (PROBIO) een Blauwe Clusterproject rond blauwe biotechnologie, waar we naar nieuwe moleculen zoeken uit Noordzee-organismen. Het project heeft mooie [coverage](#) gekregen in De Tijd, in de reeks 'zeconomie' waar gedurende de ganse maand mei projecten en instellingen aan bod kwamen rond de blauwe economie en mariene wetenschappen.
- (nr.58) Testerep-project: FWO-project dat de evolutie van het Vlaamse kustlandschap van 5000BP tot nu in kaart wil brengen. Dries Tys van VUB coördineert. VLIZ is partner om onderzoek, incl. outreach en valorisatie, te doen naar het gezonken Testerep-gebied voor Oostende.

Verder zijn 34 projecten met interne financiering opgenomen in de lijst, inclusief de projecten van onze doctoraatstudenten (i.s.m. de Vlaamse universiteiten).

De doctorandi die op het VLIZ werkzaam zijn, tekenden een contract voor 2 jaar, verlengbaar met 2 jaar. Ondertussen zijn alle contracten verlengd geworden voor 2.5 jaar: als compensatie voor de verloren tijd wegens de corona-episode. Het nieuwe contingent van PhD-aanwervingen zullen in de toekomst dus zes maand in de tijd opschuiven.

Marc Kochzius vraagt hoe de PhD-studenten gekoppeld zijn aan de Vlaamse universiteiten; welke verdeling wordt gehanteerd, nu en in de toekomst? Jan Mees antwoordt dat VLIZ geen doctoraatsprogramma heeft met calls. Wel is het zo dat we binnen sommige onderzoekslijnen werken met doctoraatsstudenten (VLIZ-contract), waarvoor dan een universitaire promotor gezocht wordt (via compendium expertise zoeken bij het onderwerp).

Karolien Van Puyvelde meldt bijkomend dat er bij Ocean & Lakes veel studenten de opleiding volgen en dat er nood is aan veel plaatsen om hun thesis te doen. Kan dit ook op het VLIZ? Jazeker. Daarvoor is het nodig om i.s.m. met de VLIZ-onderzoeksdirecteur Michiel Vandegehuchte een gezamenlijk programma op te stellen waarbij de universiteit de promotor is en de PhD-student bij VLIZ de co-promotor van de MSc-thesis. Dit programma wordt dan door de universiteit goedgekeurd. Contacteer Michiel Vandegehuchte voor concrete acties. Michiel vult aan dat VLIZ elk jaar zelf ook een aantal topics opgeeft op de lijst van thesisonderwerpen voor Ocean & Lakes.

Bijlage 2bis (confidentieel!) toont de 19 projecten die ingediend zijn of in voorbereiding zijn. Alle vragen of opmerkingen hierover zijn welkom bij Jan Mees of bij de vermelde contactpersonen.

Enkele te vermelden projecten die lopen binnen samenwerkingsovereenkomsten (13):

- (nr.1) Archeologische desktopstudie van het archeologisch potentieel van de Prinses Elisabeth zone (nieuwe windparkzone) in het Belgisch Continentaal Plat. Door VLIZ en gecoördineerd door het privébedrijf Periplus.
- (nr.2) Het CoastSnap-project gaat een versnelling hoger. Nu zijn er 2 stations actief in Oostende en Koksijde, waar burgers foto's nemen van het strandprofiel om zo tijdreeksen op te bouwen van de evolutie ervan. Momenteel onderzoeken we om 5 nieuwe locaties in gebruik te nemen.
- (nr.3) In Groenland wil men in samenwerking met het Marine Robotics Centre modulaire container units onder het ijs laten werken, samen met de Deense Aarhus Universiteit
- (nr.11) De ondersteuning van het Duurzaam Kustbeheer voor de Provincie West-Vlaanderen. De subsidiëring van de Provincie West-Vlaanderen wordt in parallel met die van de Vlaamse overheid geëvalueerd en heronderhandeld. Zie de bijlage in welke richting deze gesprekken gaan.

Op pagina 55 van de bijlage staat een update van het overleg gebeurd binnen de internationale context voor de periode maart-juni 2021. Ann-Katrien Lescrauwaet is de contactpersoon in het geval er contacten, thema's of regio/landen zijn die interessant blijken voor u. VLIZ bekijkt dan graag hoe het uw belangen kan behartigen of hoe we elkaar kunnen versterken. Dit doen we graag voor het hele Vlaamse mariene onderzoekslandschap.

Een actie om alvast te vermelden is die van de European Marine Board (EMB) die deze week een nieuwe, high level policy brief gepubliceerd hebben over Ocean Observations: heel visionair document over waar oceaanobservaties zouden moeten naartoe gaan in Europa en globaal. Downloadbaar vanaf hun website.

Wat betreft **publicaties** haalt Jan Mees aan dat het VLIZ-jaarboek 2020 gepubliceerd is en dat er in 2021 reeds 28 A1-publicaties gepubliceerd werden (VLIZ hoofd- of co-auteur).

4. Stand van zaken evaluatie VLIZ

Jan Mees licht toe. Het VLIZ diende eind januari 2021 zijn zelfevaluatierapport in bij EWI (incl. plannen volgens 3 scenario's van financiering). De audit bestaat uit een combinatie van verschillende technieken: (1) meerdere diepte-interviews met een 20-tal stakeholders, (2) visitatie van een buitenlands experten panel en (3) een benchmarkstudie met andere wetenschappelijke instellingen in Europa.

Van 5-7 mei 2021 streek (virtueel) een buitenlands experten panel neer in VLIZ, bestaande uit Peter Herman (Deltares, Nederland), Wendy Watson-Wright, (voormalig IOC-UNESCO, Canada), Sheila Heymans (EMB), Per Nieuwejaar (IMR, Noorwegen) en Angela Hatton (NOC, UK). Door de coronamaatregelen gebeurde dit bezoek online, met relatief weinig interactiemogelijkheden. We hielden een aantal zoomsessies met korte presentaties en [filmpjes](#), waarna het panel daarna geheel onafhankelijk hun analyse afrondde. Hun voorlopige (mondelinge) feedback over

het gedane werk en de ambities waren algemeen positief over onze verwezenlijkingen en onze plannen (soms wat te ambitieus geformuleerd). Hun grootste kritiek was dat wat VLIZ uitgerold heeft de laatste 5 jaar wel zeer breed gaat; dat we soms toch wat te ambitieus blijken en er soms een gebrek aan focus is, met name in de onderzoeksstrategie. We verwachten nu een soort advies om meer thematisch te gaan clusteren. Ook minister Crevits gaf tijdens haar bezoek op 15 juni aan dat ze zeer optimistisch was over de uitkomst van de evaluatie.

Vandaag 18 mei 2021 (bij begin van deze WetCom-vergadering) ontving het VLIZ de draft van het evaluatierapport ter nazicht op eventuele fouten. Deze feedback zal opgenomen worden in het evaluatierapport dat de consultant eind juni 2021 aan EWI overmaakt. Met de conclusies en de aanbevelingen uit het rapport aan slag om te gaan onderhandelen met de Vlaamse overheid om tot een nieuw convenant te komen voor de periode van 5 jaar. De samenvatting van de evaluatierapporten zullen pas openbaar worden gemaakt na goedkeuring van het convenant (na december 2021).

Gert Verreet (EWI) bevestigt en vult aan. Het finale rapport wordt aan EWI bezorgd op 5 juli en dan zetten we alles in het werk om de voorbereidingen van het nieuwe convenant op te starten. Er komen nog een aantal algemene *cross cutting issues* bij die voor alle convenanten met onderzoeksinstellingen gelden.

5. Update VLIZ infrastructuur (Bijlage 3)

Jan Mees licht de bijgevoegde presentatie toe. Ook het quasi volledige ingevulde vaarschema voor 2021 van de RV Simon Stevin werd toegevoegd. Iedere aanvraag is ingewilligd kunnen worden door goede dialoog met zowel gebruikers als scheepsoperatoren, en het combineren van groepen aan boord, zonder het aftoetsingskader te moeten inzetten.

De call voor scheepstijd voor 2022 zal binnenkort uitgestuurd worden, maar ditmaal uitzonderlijk zonder een gezamenlijke oproep met RV Belgica. We blijven ook in de toekomst complementair werken met RV Belgica, maar momenteel is de operationaliteit van het nieuwe schip nog niet helemaal rond (tender voor niet-militaire bemanning lopende). Opendeur gepland in september, maar nog wat onduidelijk wanneer het schip zal kunnen varen voor onderzoek.

Marnix Pieters vraagt wie eigenaar is van het schip RV Belgica? Jan Mees en Gert Verreet vermoeden dat de mariene eigenaar is van het schip, maar zijn dat niet 100% zeker. De operationaliteit (incl. personeel) wordt gefinancierd door BELSPO. Omdat de mariene personeelsproblemen ervaart wegens de vernieuwing van hun (militaire) vloot, hoopt ze via de combinatie van een militaire-burgerlijke bemanning een oplossing te kunnen bieden (enkel de commandant is een mariene officier; de rest bemanning geleverd door een privé-rederij). Gert Verreet vult aan dat het wederkerigheidsakkoord tussen het federale en Vlaams niveau klaar ligt. EWI hoopt dat bij een volgende call de oproep toch gecoördineerd zal verlopen en alle gebruikers van RV Belgica ook kunnen gebruik maken van RV Simon Stevin, en vice versa.

Bij de evaluatie van het VLIZ is ook extra aandacht gegaan naar het optimaliseren van de scheepscapaciteit van RV Simon Stevin en de mogelijkheid te onderzoeken om een 2^{de}

bemanning te gaan overwegen. Voor deze analyse zal EWI eerst inzicht moeten krijgen in het aanbod en de inzet van de nieuwe Belgica binnen in een grotere actieradius. De werkmiddelen van het schip matchen met de ambities om verdere en langere trips mogelijk te maken, maar de details ontbreken nog momenteel.

Marc Kochzius ziet van zijn aanvraag naar scheepstijd bij RVSS het meeste ingevuld, maar niet alles. Er werd aangeraden om voor de campagne van oktober bij RB Belgica na te vragen. Maar zoals het er nu voorstaat, lijkt dit nu toch onzeker. Ook VLIZ (Michiel Vandegehuchte) kreeg een onzeker antwoord op aanvragen voor RV Belgica voor het najaar 2021.

Marc Kochzius stelt dat het algemeen wel goed zou zijn dat RV Belgica inderdaad voor lange, oceanografische campagnes zal kunnen ingezet worden. Anders blijven we voor deze afhankelijk van buitenlandse schepen voor deze.

Tina Mertens ligt kort de slides toe (incl. plannen en sfeerfoto's) m.b.t. de twee bouwprojecten, Blue Accelerator en de robotica, zoals te vinden in de bijlagen. De oplevering van de InnovOcean Campus – waar het VLIZ en zijn partners, samen met ILVO naartoe zullen verhuizen – is voorzien voor mei 2022. Vermoedelijk zullen we er in september 2022 kunnen intrekken. De werken zitten mooi op schema.

De uitbreiding van het Marien Station Oostende kende op 15 juni de eerstesteenlegging, in aanwezigheid van minister Crevits. De werken zijn opgestart eind mei 2021. De oplevering van het gebouw zelf is voorzien voor 27 mei 2022 (ongeveer op zelfde moment als de InnovOcean Campus), daarna volgt dan wel nog de inrichting ervan. De zeewaterleiding zal functioneel zijn vanaf september en zeewater vanop het strand binnentrekken in de labo's. Door de groei van VLIZ is de voorziene capaciteit van de InnovOcean Campus en de uitbreiding van het MSO ondertussen al een uitdaging om alle medewerkers gehuisvest te krijgen.

6. VLIZ en UN Decade of Ocean Science for Sustainable Development (Bijlage 4)

Ann-Katrien licht toe welke initiatieven VLIZ reeds opgezet heeft i.k.v. de Oceaan Decade en wat de toekomstige strategie zal zijn. Sinds we het concept op de klankbordgroepmeeting van december 2018 introduceerden, hebben we het volgende gerealiseerd om ons vanuit Vlaanderen voor te bereiden op dit ambitieuze wereldwijde initiatief voor de oceanwetenschappen ter bevordering van een duurzame ontwikkeling. Op de VLIZ Marien Science Day 2019 hebben we een brede bevraging gedaan van de Vlaamse mariene wetenschappers, naast diepte-interviews met wetenschappers en jonge wolven actief aan Vlaamse universiteiten zodoende hun ideeën te laten doorstromen naar het implementatieplan vanuit Vlaanderen. Eind 2019 hielden we ook een speciale klankbordgroepvergadering met brainstormsessies voor het multidisciplinair samenwerken rond 6 thema's, samengevat in een rapport.

De Ocean Decade is gestart op 1 januari, maar formeel opgestart op Wereldoceandag 8 juni 2021 vanuit Duitsland. Vlaanderen is grote financier van IOC, het organiserende orgaan voor de Ocean Decade. Vanuit Vlaanderen is er bij EWI, VLIZ, onze onderzoekspartners en De Blauwe Cluster grote interesse in de Ocean Decade: met kansen voor visibiliteit, nieuwe

partnerschappen in de internationale netwerken edm. Het samenwerkingsmodel dat daarvoor in Vlaanderen is opgezet, met een belangrijke deel co-creatie door de Tripele/Quadruple helix, lijkt een voorbeeld voor implementatie van de Ocean Decade wereldwijd. We verwachten dat de Ocean Decade een belangrijke mobilisatie van middelen zal creëren bij andere actoren en zaken zal versterken door partnerschappen.

Ook het Flanders-UNESCO FUST Science Trust Fund is belangrijk in deze. In de eerste call van de 5de cyclus van deze trust fund (FUST-V) heeft de Vlaamse regering enkele projecten goedgekeurd die de Ocean Decade doelstellingen mee helpen realiseren (Ocean InfoHub, Ocean Teacher Global Academy OTGA, PacMan).

Recent ondernam VLIZ volgende acties:

- Deelname aan G-STIC 2019 en G-STIC 2020 ter promotie van het Vlaamse mariene onderzoek
- Brochure '[Gearing up our blue knowledge](#)' door de Vlaamse overheid (EWI), het VLIZ en De Blauwe Cluster – met een open oproep naar samenwerking richting internationale gemeenschap. Te promoten via side events (momenteel uitstel door corona)
- Bijdrage en opvolging van het Global Ocean Science Report
- Aanvraag tot erkenning van World Register of Marine Species WoRMS als 'Ocean Decade Action', en opname als partner in het recent gelanceerde 'MarineLife2030' globaal OD-initiatief voor marien biodiversiteit (gepubliceerd op OceaanDag 8 juni)
- Verzoek tot formele erkenning van de VLIZ-filantropie 'Zee als goed Doel/Sea as Good Cause': als een 'partner-led/grant-making-facility' en uitgenodigd als lid van de 'Foundations Dialogue'
- Verzoek voor toestemming om formeel te communiceren met het OD logo in de VLIZ-wetenschapcommunicatie en communicatiestrategie.

IOC is overweldigd door de vele aanvragen en probeert dit in goede banen te leiden en in te delen in 'families van acties'. Nog niets is al vastgebetonneerd. VLIZ doet een oproep naar de leden van de wetenschappelijke commissie om alsnog aan te sluiten bij families van acties.

Gert Verreet vult aan dat de brochure het visitekaartje is van de Vlaamse mariene wetenschappen (ev. komt er ook een printversie van). Vanuit Vlaanderen vinden we de Ocean Decade een belangrijk mobiliserend effect heeft voor de versterking van de (internationale) samenwerkingen rond de oceaan. We willen dit ten dienste stellen van de lokale onderzoeksgemeenschap (opportuniteiten). FUST programma's zijn belangrijke vehicles om de Ocean decade een invulling te geven in Vlaanderen, vnl. het OTGA en InfoHub. Ook zitten er 2 nieuwe FUST-projecten in de pijplijn (Vlaamse regering moet financiering nog goedkeuren): eDNA Expedition (eDNA monitoring in mariene werelderfgoedsites) en herstel van mangroven in Midden- en Zuid-Amerika. EWI roept op ons ons collectief in te zetten voor het verwezenlijken van de Ocean Decade. Zie het ook als een uitstalraam, vb. op IOC Assembly van deze week. Optimaliseren van de schaarse middelen om Vlaamse wetenschappers te laten deelnemen. Gert Verreet blijft als dossierbeheerder op zoek naar suggesties voor projecten. De medium-term strategy van IOC (2022-2026) wordt herbekeken, met nieuwe accenten voor de versterking van de samenwerking van IOC met andere partners (vb hoe kunnen Europese

platformen zoals JPI Ocean ook een mobiliserende rol spelen om de Ocean Decade uit te rollen).

Colin Janssen concludeert dat Vlaanderen enorm veel inspanningen levert en hierin investeert, in de hoop dat UNESCO deze inspanningen ook erkend en de Vlaamse onderzoekers in de evaluatie van de projecten dan niet vergeet, zoals wel eens gebruikelijk in deze grote internationale initiatieven. EWI en VLIZ moeten dat blijven behartigen.

7. Update EU ontwikkelingen

Ann-Katrien geeft een update van het BANOS CSA (Baltic and North Sea Coordination and Support Action). VLIZ participeert hierin voor Vlaanderen. De Strategic Research and Innovation Agenda (SRIA) wordt publiek gelanceerd op een webinar op dinsdag 22 juni 2021 (10:00). We kijken met veel aandacht naar de manier waarop dit financieringsinstrument concreet zal uitgerold worden en zullen jullie attenderen als hierover iets in circulatie komt.

Een van de instrumenten die binnen Horizon Europe geïmplementeerd worden zijn de partnerschappen. Ons Vlaams mariene onderzoeks- en innovatielandschap lijkt alvast sterk gepositioneerd voor het partnerschap 'Climate neutral sustainable and productive blue economy' (lancering 2022-2023). Hoe kunnen de mariene wetenschappen een ecosystem based blauwe groei ondersteunen? JPI-Oceans ontwikkelde met de sea basin consortia (Atlantic Ocean, Black Sea, Mediterranean Sea, Baltic and North Sea) een [strategische O&I agenda](#). – Let op niet te verwarren met de nieuwe strategische agenda van JPI Ocean. De lancering van het partnerschap voorziet men eind 2022, maar men zal in de startblokken moeten klaar staan met een actieplan zeker voor het eerste jaar. EWI ziet het partnerschap als een vehikel om de BANOS-SRIA uit te rollen. Hierover is al een consultatie gehouden en publieke toelichtingen. Vanuit VLAIO als vanuit FWO zijn al middelen bezwaard om de Vlaamse participatie daarin te kunnen verzekeren.

Vanuit BANOS is er ook een link met het *mission oriented research* 'Restore healthy ocean and waters' binnen het nieuwe kaderprogramma Horizon Europe (volop in ontwikkeling). Er komt een infomoment op Belgisch niveau in het najaar 2021.

Het BANOS-consortium wil ondertussen al overgaan tot actie met een 'bridging calls' (overbruggings-oproep) om al een concrete oproep te doen voor projectvoorstellen rond de 'impact van onderwatergeluid' en de 'impact van) meervoudige stressoren'. Vanuit Vlaanderen is hier geen financiering voorzien; deelname moet *in kind*.

Naast de UN Ocean Decade heeft ook een UN Decade for Ecosystem Restoration opgestart, mits met wat minder prominente communicatie. Ook deze volgt het VLIZ en EWI op voor mariene ecosystemen.

Gert Verreet geeft presentatie, origineel opgesteld voor de werkgroep van het Europa-platform rond onderzoek en innovatie (zie BIJLAGE). JPI Oceans heeft een nieuwe strategie die vooral focust op het Horizon Europe partnerschap Blue Economy. Zij voegen immers 30% toe aan middelen die door de lidstaten worden toegevoegd en veel lidstaten zien hen ook als partner. Call in oktober 2021 en indiening consortium in februari 2022 met actieplan voor eerste jaar; later ook voor latere jaren. Voor het partnerschappen wordt nu een governance (KPI's)

opgelegd. We hopen dat BANOS daar een van de pilaren kan zijn in het opzetten en de implementatie van dat partnerschap.

Bijkomend ook een update van de Horizon Europe Mission 'Restore Healthy Ocean & Waters'. Alle 5 missions moeten nu nog een laatste politieke horde nemen. Van alle vijf missies heeft deze helaas de minst concrete doelstellingen van het implementatieplan en de uitwerking van de concepten van de zogenaamde *lighthouses*. Commissie wil over gaan tot top down proces om aan te duiden dat een bepaalde *lighthouse* een focus moet krijgen in een welbepaald geografisch gebied; maar de Noordzee werd daar niet vermeld, ondanks het aandringen om BANOS (Baltic-North Sea) te doen aansluiten in het onderdeel *decarbonisation*. Thema van *restoration of ecosystems and habitats* en *depolution* gaat waarschijnlijk naar Middellandse Zee. We hopen eind juni duidelijkheid te krijgen. In het najaar komt er een specifiek werkprogramma voor de missies, en zullen consortia opgesteld worden voor de financiële ondersteuning ervan.

Missies zijn enorm doel- en resultaatgericht. De onderzoek en innovatie acties moeten echt wel een output hebben die een verschil moeten maken in de realisatie van die missie. En daarom zouden ze toch moeten kunnen aansluiten bij het waterbeleid (Kaderrichtlijn Water en Kaderrichtlijn Mariene Milieu), anders zal er in de output geen verschil kunnen gemaakt worden.

Conclusie: De Mission Healthy Ocean & Waters blijkt toch wel een zeer complex dossier. Men verwacht ook de burger zal worden betrokken. We houden ons hart vast wat hier rond de (onrealistische) verwachtingen zullen zijn vanuit de commissie naar de overheden toe. Momenteel nog geen politieke prioriteit aan gegeven door de lidstaten. Het is ook wat spijtig dat de missies nu pas komen, want het is een gemiste kans om ze niet te koppelen aan de grootschalige Resilience and Recovery Plans' (honderden miljoenen om snel te investeren).

Ann-Katrien heeft nog mededeling m.b.t. EuroGOOS (the European Global Ocean Observing System). Het VLIZ Marine Robotics Centre is gevraagd om formeel lid te worden van de werkgroep rond 'Marine gliders'. Daarenboven zal VLIZ Marine Observation Centre zich ook kandidaat stellen als lid van de nieuwe werkgroep 'Biological Observations'.

8. Varia

- **Beleidsinformerende Nota: Mariene Klimaatmitigatie (zie extra bijlage)**

Jan Mees benadrukt dat deze nota (draftversie) vooral wilde focussen op oplossingen en geeft een wetenschappelijke synthese van een selectie van vijf families van oceaan-gerelateerde oplossingen voor het Noordzeegebied om de Vlaamse/Belgische klimaatdoelstellingen te halen, en de transitie mogelijk te maken die we allen moeten nastreven. (1) Offshore hernieuwbare energie (2) Koolstofcaptatie en -opslag (3) Marine geo-engineering (4) Blauwe koolstof en (5) Mariene reservaten. Dit thema link taan de twee UN Decades die gelanceerd zijn: Ocean Science for Sustainable Development en Ecosystem Restoration. De nota is een analyse van de huidige beschikbare wetenschappelijke kennis, zonder een prioritisering of aanbeveling te willen aangeven. Het wil de Vlaamse/Belgische overheid een denkkader bieden en als bewustwording dienen om de oceaan als deel van de oplossing te zien.

OPROEP aan de Wetenschappelijke Kerngroep: commentaren en kritische bedenkingen aangeven. Twee weken tijd om commentaar over te maken aan Steven Dauwe, die ze zal finaliseren, voorleggen aan de vergadering van het bestuursorgaan (in oktober of eerder via schriftelijke procedure) en publiceren.

Marc Kohzius vraagt zich af wat er ondertussen is gebeurd met het Vlaamse Baaien idee, en de kunstmatige eilanden en atollen om elektriciteit uit wind en zon op te slaan? Is dit helemaal van tafel? Jan Mees antwoordt dat deze familie van projecten en denkoefeningen rond eilanden, energieatollen voor energieopslag, kustverdediging ed. nog steeds bestaat. Vlaamse overheid streeft dat nog steeds na, in overleg met federale overheid. Maar dit proces loopt niet vlot. Het enige dat wel concreet is rond energietransitie en de Noordzee, is de afbakening van de Princes Elisabeth-zone, de tweede zone voor windmolens. Inclusief een grote constructie/energie-eiland/schakelstation voor storage en verdeling van de geproduceerde energie. Gert Verreet vult aan dat het oorspronkelijke atol met plas is afgevoerd vanwege economisch niet haalbaar. Het onderdeel van het Complex Project Vlaamse Baaien gericht naar de kustverdediging loopt wel nog, maar wordt een breder proces waar ook het hinterland meer in beeld zal komen. Federale energiecontext is volledig losgekoppeld van het Vlaamse kustverdedigingsaspect.

- **Andere varia**

Roger Dijkmans (VITO) geeft ter informatie mee dat de Vlaamse regering een addendum heeft toegevoegd aan het nieuwe convenant van VITO, nl. de water-klimaat-HUB opzetten. Deze heeft 3 strategische doelstellingen, waaronder het opzetten van synergiën en de versterking van het innovatieklimaat in Vlaanderen via regionale specialisatie rond water; en mariene en maritiem onderzoek in de regio West-Vlaanderen gekoppeld aan de uitbouw van het Ostend Science Park. Aangezien dit toch ook in de richting van VLIZ gaat, wil VITO hierover samenzitten (augustus?).

Jan Mees zegt dat VLIZ en UGent wel verrast waren toen ze dit nieuws vernamen. Er kwam een gezamenlijk overleg met de Vlaamse overheid, VITO en provincie West-Vlaanderen. Daar werd overeengekomen dat “marien en maritiem” niet in het VITO-convenant zou worden ondergebracht. Volgens Roger staat het nog altijd in het addendum van het ondertekende convenant (mogelijks als een restant van een vroegere tekst) en zal het intern bij VITO uitklaren. Hijzelf was niet op de hoogte. Het is zeker niet de bedoeling van VITO om op jullie terrein te komen. Colin Janssen benadrukt dat dit moet uitgeklaard worden, zodat hier geen misverstanden rond ontstaan. Gert Verreet verduidelijkt dat de extra middelen voor VITO zijn voor (1) Vlaanderen Waterproof (vanuit beleidsdomein Milieu, min. Demir) en (2) Klimaat-Hub (vanuit beleidsdomein EWI, min. Crevits). Dat laatste draait vooral rond het bij VITO Oostende ingekantelde Vlakwa, het Vlaams Kenniscentrum Water, op de site van Ostend Science Park. Dit alles zou verbindend moeten werken, en niet tot versnippering.

- **UNESCO Global Geopark Scheldedelta**

Gert Verreet laat weten dat UNESCO een Global Geopark (UGGp) wil gaan oprichten rond de Scheldedelta, het estuariene deel van de Schelde, dat ook tot het interessegebied van VLIZ

behoort. Grensoverschrijdend werkend tussen Nederland (provincies Zeeland en Noord-Brabant) en Vlaanderen (provincies Oost-Vlaanderen en Antwerpen, + Zwin in West-Vlaanderen). Zou draaien rond de recente geologische geschiedenis en de dynamiek van het Schelde-estuarium; hoe het landschap de menselijke activiteiten het gebied vormgeven; hoe de natuur- en landschapswaarden betekenis hebben. Met componenten op vlak van regionaal toerisme, erfgoed, educatie, bewustwording rond klimaatverandering. Dit kan gezien worden als valorisatie van wetenschappelijke kennis. De aanvraag wordt momenteel geëvalueerd, en met eventuele voordracht van de nominatie in het najaar.

9. Data en locatie volgende vergaderingen

- **Donderdag 14 oktober 2021** (voormiddag) in het Herman Teirlinck gebouw te Brussel (LET op: ter vervanging van 15 oktober 2021). Aansluitende lunch voor de deelnemers. Back-to-back met de Vlaamse UNESCO-Commissie Trefdag in de namiddag.
- **Vrijdag 10 december 2021** te Oostende (klankbordgroep)

In toekomst willen we terug volledige fysieke vergaderingen. Niet meer met de optie om in te bellen.

Aansluitend aan de vergadering volgt voor de mensen fysiek aanwezig op het VLIZ nog een bezoek aan het Marien Station Oostende en kleine een receptie.

BIJLAGE

2021.06.18_BIJLAGE _OCEANS_WATER_VLIZ: Presentatie Gert Verreet

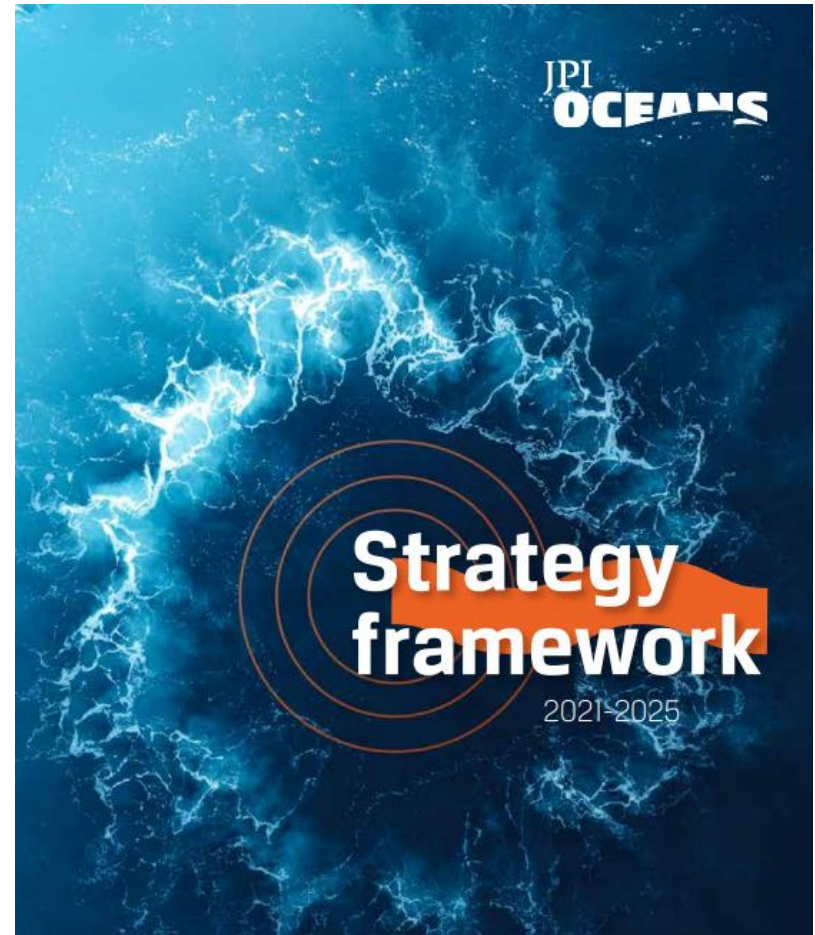

**JPI Oceans
x Blue Economy partnership
x MISSION “Healthy Ocean & Waters”**

VLIZ WETCOM 18/6/21

JPI Oceans

- ▶ **Strategy Framework 2021-2025 launched**
- ▶ **‘complementair’ aan Horizon Europe Partnership Blue Economy waarvoor het sterk faciliterend is opgetreden**
- ▶ **AISBL krijgt stilaan meer leden, maar nog ‘spanning’ met leden die er niet tot willen/kunnen toetreden.**

JPI Oceans – aanpak implementatie

- ▶ **Development of existing Joint Action towards successful outcomes, impact and conclusion (or extension)**
- ▶ **Establishment of new Joint Actions, especially in areas not yet covered by JPI Oceans, where there is critical interest and participation from JPI Oceans Member Countries.**
- ▶ **Development of active roles of JPI Oceans in the Horizon Europe Partnership Sustainable Blue Economy, the Mission on healthy oceans, seas, coastal and inland waters, and the UN Ocean Decade**

JPI Oceans – Belgische deelname “in kind”

**ACTIES MET RECENT OVERLEG IN MANAGEMENT BOARD
& AL LOPENDE INZAKE (niet limitatief):**

- ▶ Cumulative effects (vooral federaal KBIN)
- ▶ Ocean Carbon (UGent, VLIZ)
- ▶ Underwater noise (VLIZ interesse)
- ▶ Munitions in the sea (VLIZ & projecten)
- ▶ Science for Good Environmental Status (vooral federaal KBIN)
- ▶ Deep Sea Mining MININGIMPACT2 (UGent, cf. recente media)

LINKS MET AANPALENDE JPIs

Horizon Europe - partnerschap

- ▶ Draft SRIA afgewerkt
- ▶ *To Do*: Governance, ‘in kind’?, KPIs, monitoring
- ▶ NO en IT beide kandidaat coördinator van het consortium
- ▶ Gesprekken lopende met COM en tussen Lidstaten

Horizon Europe – partnerschap - JPI

HORIZON EUROPE CANDIDATE PARTNERSHIP:

A CLIMATE NEUTRAL, SUSTAINABLE AND PRODUCTIVE BLUE ECONOMY

*The Blue arm of the Green Deal:
transitioning to a sustainable blue economy*

Index:

- Parties involved
- Draft Strategic Research and Innovation Agenda
- Draft proposal for an European Partnership
- Timeline

RESOURCES

- Draft SRIA (.pdf)
- Draft proposal (www.)
- Slide deck (.pptx)
- Objectives figure (.jpg)
- Pillars & enablers figure (.png)
- Consultation report (.pdf)

CONTACT

PILLARS

1

A blue economy
in harmony with
nature

2

Blue economy
solutions towards
climate neutrality

3

A thriving
blue economy
for the people

4

Integrated and responsive ocean governance

KEY ENABLERS

Digitalisation

FAIR data

Human capacity

Ocean literacy

Infrastructures

Social innovation

Sustainable finance

Partnerschap: vehikel voor BANOS SRIA?

[About us](#)[Latest](#)[Get involved](#)[Materials](#)[Contact us](#)[BONUS legacy](#)[LOGIN](#)

News

[BANOS CSA](#) > [Latest](#) > [News](#)[News](#)[Events](#)

BANOS CSA news

01.06.2021 13:26

BANOS CSA stakeholders invited to BANOS SRIA launch seminar, 22 June 2021, 10 am CEST, ONLINE

We are pleased to invite you to attend

the online seminar for launching

the Baltic and North Sea Strategic Research and Innovation Agenda

– BANOS SRIA 2021* –

on 22 June 2021 at 10 am CEST.

In this 1-hour morning session, short introductions by selection of SRIA authors will be given and viewpoints by some key end-users of knowledge and technological advances shared.

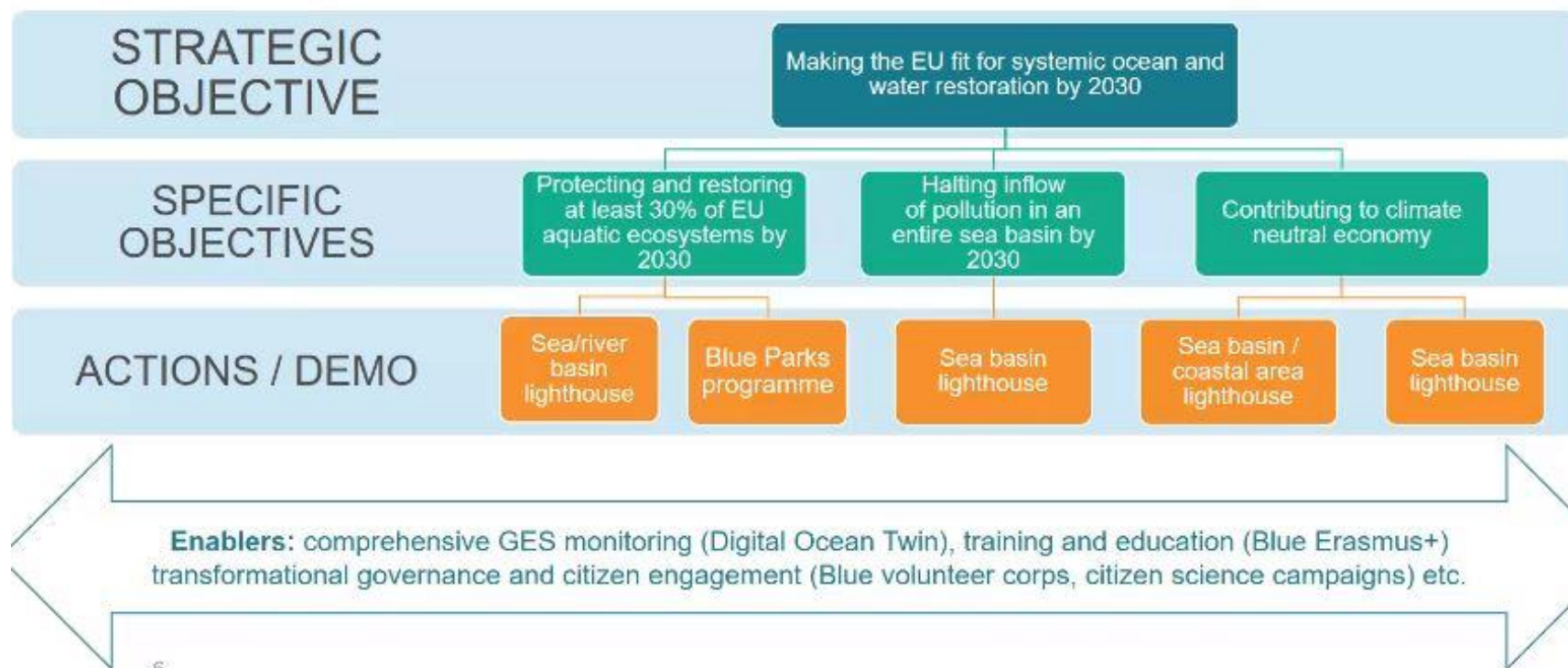
[Register](#) and join online to learn and ask questions from the panelists & session hosts

Ms. Karoliina Koho and Mr. Andris Andrusaitis of BANOS CSA

Mission “Healthy Ocean and Waters”

Mission intervention logic

Mission “Healthy Ocean and Waters”

Mission implementation phases

Phase I (2022-2024)

- Large scale area based lighthouses covering all Mission objectives
- Boosting protection of Blue ecosystems
- **ENABLERS:**
  - Actions to increase knowledge and understanding of ecosystems, digitalisation and governance
  - Launch of Blue Erasmus+ to boost blue education and skills
  - Launch of citizen and stakeholder engagement activities throughout the EU

Phase II (2025-2030)

- Scale up of large area based lighthouses
- Replication of lighthouses for all Mission objectives throughout the EU through a bottom-up selection process
- Implementation and scale up of the Blue programmes
- Actions to further boost knowledge, digitalisation and governance
- Citizen and stakeholder engagement activities throughout the EU

Mission “Healthy Ocean and Waters”

Phase I activities

Large area based lighthouses examples

- Sea basin (priority objective: Halting pollution inflows)
- River basin (priority objective: Ecosystem protection and regeneration)
- Sea basin or coast (priority objective: Climate neutral blue economy)

Blue Parks programme

- Extension of Marine Protected Areas
- Strengthening effective protection of Marine Protected Areas (e.g. management plans with conservation targets)
- Improve governance of Marine Protected Areas (participation of local communities in their design and management)

Enablers

- **Knowledge and understanding:** boost GES assessments, fill knowledge gaps on pollution and biodiversity status
- **Digital:** actions supporting creation of Digital Ocean Twin
- **Education:** Blue Erasmus+ programme for a new generation of stewards of marine and water resources
- **Governance:** new opportunities for citizens and stakeholders in the stewardship of ocean and waters

Mission “Healthy Ocean and Waters”

AREA-BASED LIGHTHOUSE
BALTIC > NORTH SEA ALSO?

Area based lighthouses

Area-based lighthouses for the 3 Mission objectives and enablers covering the entire water system

- Demonstrating that ecosystem restoration, zero pollution and climate neutral blue economy are feasible and achievable at a large scale.
- Demonstrating how these objectives will be achieved.
- Integrating and testing new governance, knowledge creation and dissemination and citizen and stakeholder engagement.
- Creating new sustainable Blue business models and jobs in the lighthouse area.
- Based on replicability and scalability principles.

2.3.3. Objective 3: Making the blue economy climate-neutral

By 2030, the Mission will have developed and implemented concrete maritime solutions for climate change mitigation and adaptation and for reducing the climate impact of the blue economy. [TBC]

In the proposed European Climate Law, the European Commission has announced ambitious targets for reducing GHG emissions (55% reduction by 2030, climate-neutrality by 2050). Meeting those targets presents a huge implementation challenge and is not possible without a substantial maritime contribution. The EU Offshore Renewables Strategy includes key actions for climate mitigation in the maritime space. The Missions will demonstrate a clear and feasible implementation pathway of the blue economy's contribution to an emissions free EU by 2050.

To efficiently use marine and coastal resources to reduce greenhouse gas emissions, the European Commission will launch a **climate-neutral lighthouse** to pave the way towards a productive yet sustainable use of the sea space. The demonstrator will develop, assess and de-risk technological solutions for clean ocean energy and its connection to infrastructure. A Blue Forum will bring together all stakeholders with maritime interests to resolve conflicts and facilitate compatible and accepted solutions. Accompanied by Blue Zero Carbon platforms, it will fund cross-border and cross-region cooperative demonstration projects. [TBC]

In the first phase, the **Baltic** Sea will be the pilot region, applying emission-free measures to the main maritime economic sectors at sea basin-scale, complementing the measures taken from ongoing EU initiatives.

Research and innovation: The Mission will draw on the results from the Horizon 2020 Green Deal Call topics on offshore renewable energy technologies and green ports for sustainable and smart mobility towards supporting transformative changes as well as the first wave of topics of HE Cluster 5 on renewable energy and waterborne transport. This Mission through Horizon Europe will fund innovation actions for technical solutions for the use of renewables in coastal areas and ports as well as actions for multi-use of the sea space. It will build on the results of previous projects and on the CEF project portfolio to identify new, locally adapted solutions to contribute to the transition towards an emissions free economy. It will boost the understanding